TORNIO-
MUONIO-
JOKI-
SEURA
ry

Yli 35 vuotta

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi
orian.bondestam@mmm.fi
tapio.hakaste@mmm.fi

Turtola 8.3.2024

Tornionjoen kalastussäännön muutosehdotukset vuodelle 2024

muistionne > sähköposti maanantaina 4. maaliskuuta 2024 klo 15.49

Viittaamme lausuntoomme 22.3., johon lisäämme seuraavaa:

Kalastussäännön muuttaminen näyttää osoittautuvan jälleen hankalaksi. *Jens Persson* totesi 27.2.2024 tapaamisessa, että muutosten tulee olla Ruotsin lakien mukaisia. Ruotsi ei ole ratifioinut Tornionjoen kalastussääntöä, joten Rajajokisopimuksen kalastussäännöllä ei ole Ruotsissa lain asemaa.

Viime vuonna Tornionjoen lohen minimitavoite 44.000 lohen kutukannaksi ei olisi täyttynyt, vaikka mereltä ja joesta ei olisi kalastettu yhtään lohta. Suuri osa paikallisista kalastajista pidättäytyi kalastuksesta heinäkuulta alkaen, kun lohta ei ollut. **Syyt ovat yksinomaan merellä**, kun 1,5 - 2 miljoonasta joesta merelle lähteneestä smoltista vain runsas **yksi prosentti** pääsi palaamaan jokisuulle. Tästä huolimatta esitätte muistiossanne rajoitustoimia vain joelle, ette jokisuun merialueelle. Ensisijainen ehto on, että Lohi pääsee jokeen. Lohikannan kasvun takana ovat aina olleet rajoitustoimet merellä ja *vice versa*.

Varhainen merikalastus on vaarantanut Perämeren jokien lohikannat.

Muistutamme, että varhentaessanne v. 2017 merialueen lohenkalastusta runsaalla kuukaudella ja salliessanne 25 % kiintiöstä kalastettavan aikarajoituksista vapaana, **Tornionjoen lohikanta oli hyvässä kasvun tilassa** ja jokeen nousseiden lohien määrä sadantuhannen tasolla. Nyt seitsemän vuotta jatkuneen varhennetun meripyynnin jälkeen tiedetään, mihin Pohjanlahden lohen kevätkalastuskiellon ja lohikantojen hyvään kasvuntilaan johtaneiden aikarajoituk-sien poistaminen johtaa ja mitä siitä seuraa, kun rannikkokalastus kohdistetaan luonnonlohien parhaaseen kutukantaan ja suuriin marjaslohiin. Varhennetun kalastuksen 25 %:n osuuden merkitys kasvaa ylisuurien kiintiöiden vallitessa. 25 % kiintiöstä voi olla puolet saaliista ja runsas puolet saaliin myötä menetetyistä mätimunista. (vrt. vuosi 2023).

Jokikalastuksen lähes täydellisistä kieltotoimista huolimatta lohi pysyi poissa joelta neljäkymmentä vuotta, **mutta palasi** v. 1996, kun Pohjanlahden rannikkokalastukselle asetettiin **kevätkalastuskielto** ja ns. **Hemilän rajoitukset**. (*liitekuva*) Riippumatta lohen alennustilaan vaikuttavista syistä **korjaustoimet on kohdistettava nyt ennen kaikkea merikalastukseen**.

Kommentteja Tornionjoen lohenkalastukseen

Lausuntopyyntönne 31.1.2024 vastauksissa näkyy laaja kannatus Tornionjoen lohenkalastuksen aloituksen siirtämiselle viikon 23 lauantaille klo 12.00 (8.6.). Ennen sitä lohta ei tule kalastaa missään Itämeren alueella.

Tiistain 27.2.2024 tapaamisessa Suomen viranomaisten taholta tuli esille lupien myynnin rajoittaminen. (”*mikäli asiasta voidaan sopia Ruotsin kanssa*”) Miksi lupamyynti on poistettu työkalupakista, vaikka kalastussääntö ei aseta rajoitteita lupamyyntiin. Lupamyynnin rajoittaminen on suojelutoimenpiteenä tehokas nostaen samalla kalastuskokemuksen laatua.

Lohenkalastuksen kieltäminen yöllä, ilman lupamyynnin rajoittamista, ei sovellu jokialueen ruuhkaiseen soutukalastukseen, vaan lisää ruuhkautumisia entisestään. Rauhallinen yökalastus on elämyksenä ainutlaatuinen kalastusmatkailuyrittäjien ulkomaisille asiakkaille.

Ruotsin esitys vapojen määrän rajoittamisesta kolmeen harjuksen suojelemiseksi on absurdi, kun he samanaikaisesti esittävät harjuksen pyyntiajan jatkamista 15.9. jälkeen. Esitys on turhanaikaista näpertelyä vakavassa tilanteessa.

Muistionne perusteella jää epäselväksi: aiotteko tarkastella komission esityksen mukaisesti spinnflugakalastuksen yleistä hyväksyttävyyttä kalastustapana.

Ilmoitatte Ruotsin huomauttaneen, että jokialueelta pyydetään enemmän lohta, kuin pienellä rajajokisopimukseen kuuluvalla merialueella. Tähän voi todeta, että pyytäjien lukumäärä joella on liki tuhatkertainen. Yhden kalastusmatkailuyrityksen liikevaihto on samaa suuruusluokkaa kuin Suomen koko Pohjanlahden kaupallisen lohisaaliin markkina-arvo on, vaikka saalismäärä on yksi promille merisaaliista.

Jokialueen lohenkalastuksen lyhentäminen vaikuttaa merkittävästi kalastusmatkailuyritysten liikevaihtoon. Mikäli kalastuskautta lyhennetään, tulee Ruotsin ja Suomen ryhtyä vastaaviin kansallisiin toimiin sopimusalueen ulkopuolisten latvavesien kalastuksen suhteen Lätäsenolla sekä Ruotsin Tornion- ja Lainionjoilla.

Neuvottelutilannetta parantaa, jos ja kun Suomi peruu aikomuksensa aloittaa ”*tieteellinen*” lohenkalastus Selkämerellä 27.5. Niin ikään neuvottelutilannetta parantaa, kun Suomi ilmoittaa Ruotsille lopettavansa ns. varhennetun lohenkalastuksen rannikollaan. Ratkaisevaa voi olla, jos Suomi ilmoittaa aloittavansa lohen kalastuksen jokisuulla 29.6. riippumatta Ruotsin kannasta.

- - - -

VASTUSTAMME jyrkästi Suomen kalastusviranomaisen päätöstä lohenkalastuksen laajentamisesta ensikesänä Ahvenanmerelle ja Selkämerelle ICES'in neuvonannon ja EU:n kiintiöpäätöksen vastaisesti. 27. toukokuuta aloitettava kalastus kohdistuu, paitsi mainittuun Ljungan-joen kantaan, nimenomaisesti juuri Perämeren jokien arvokkaimpiin alkuperäisiin luonnonlohikantoihin, joiden suojelun eteen tulee tässä vaiheessa tehdä kaikki voitava.

Jos jonkin heikon lohikannan yksilöistä ei saada näytteitä, se ei tarkoita sitä, että nämä lohet eivät olisi kalastuksen kohteena. Heikon lohikannan yksilöitä on niin harvassa, että todennäköisyys sellaisen joutumisesta näytteeksi on mitätön. Näin ollen mitään johtopäätöksiä ei voida tehdä siitä, onko kyseinen lohikanta kalastuksen kohteena vai ei. Olennaista on historiallinen tieto ko. lohikannan vaellusreitistä, jota tietoa on. Maa- ja metsatalous ministeriön perusteet ns. tieteellisestä lohenkalastuksesta eivät kestä kriittistä tarkastelua.

Viimeisin 6.3.2024 annettu **Tornionjoen lohi-, meritaimen- ja vaellussiikakannat - yhteinen ruotsalais - suomalainen biologinen selvitys sopivien kalastussääntöjen arvioimiseksi vuodelle 2024** kertoo (s.17): "*Vuodesta 2021 lähtien jatkunut kutuvaellusmäärän pienentyminen yhdessä viimeisten 1-2 vuoden jonkinverran alhaisemman poikastiheyden kanssa ovat huolestuttavia merkkejä, eikä voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että aivan viimeisin kantakehitys olisi alkua lohikannan pidempiaikaiseen heikentymiseen*."

Tornio-Muoniojokiseura ry

Kalervo Aska pj.

Vanhat ja 15.4.2008 voimaan tulleen ministeri **Sirkka-Liisa Anttilan asetuksen 190/2008 mukaiset lohenpyynnin kieltoalueet ja meripyynnin aloituspäivät Pohjanlahdella**

Kieltoaluerajojen väliin merkityt päivämäärät tarkoittavat alueen meripyynnin aloittamispäiviä. Sinisellä pohjalla Martti Puran 1994 asetuksen päivämäärät. Keltaisissa kolmioissa Perämeren jokien luonnonlohikannat turvanneen Kalevi Hemilän asetuksen vuosien 1996-97 päivämäärät. Punaisella pohjalla ministeri Sirkka-Liisa Anttilan lohiasetuksen 190/2008 päivämäärät. Laatikoissa Anttilan asettamat varhennetun lohenkalastuksen alkamispäivämäärät.
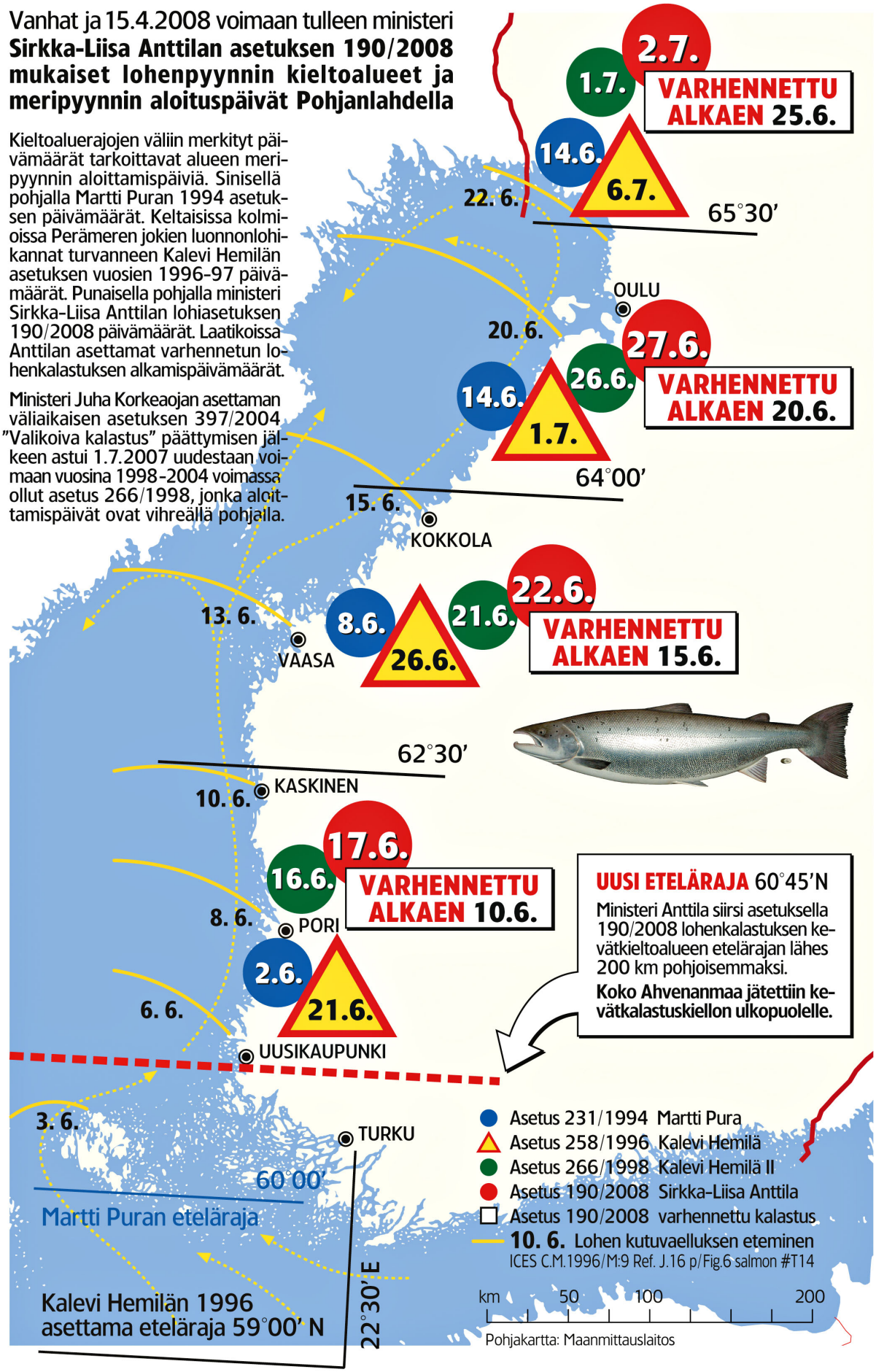
Ministeri Juha Korkeaojan asettaman väliaikaisen asetuksen 397/2004 "Valikoiva kalastus" päättymisen jälkeen astui 1.7.2007 uudestaan voimaan vuosina 1998-2004 voimassa ollut asetus 266/1998, jonka aloittamispäivät ovat vihreällä pohjalla.